

TANMENETJAVASLAT

Ráplai Györgyi: Ének-zene a szakiskolák 9. évfolyama számára

Óra	Éneklés	Zenehallgatás	Zenei ismeretek: zenetörténet, zeneirodalom, zeneelmélet	Kapcsolódások
1.	Az éneklési kedv felkeltése Daltanulás – dalisméltés: Tavaszi szél Két szál pünkösdrózsza Tiszán innen Kocsi szekér	Tanár bemutató éneke	A népdalok műfaji eredete, jelképrendszere, kifejező eszközeik Zeneelméleti összegzés: Tk. 93. o.	Mi a népzene? Beszélgetés a népzene gyűjtéséről Tk. 3-5. o.
2.	Hol háltál az éjjel Az hol én elmegek Szívárvány havasán	Tanár bemutató éneke	Ósi stílusú népdalaink: kvintváltás, recitáló kezdés, hangkészlet Tk. 94. o.	Tk. 6-7. o.
3.	Jöjjön haza édesanyám	Válogatás tetszés szerint	A ballada zenei és irodalmi vonatkozásai	Arany János balladái Tk. 8-9. o.
4.	Ősszel érik babám A csitári hegyek alatt	Kodály Zoltán: Székelyfonó	Új stílusú magyar népdalaink: forma, szerkezet, hangkészlet Tk. 94. o.	Népdalaink feldolgozásai Tk. 10-11. o.
5.	Megkötöm lovamat Úgy tetszik, hogy A malomnak nincsen köve	Szállj el, szállj el, katicabogárka, Gólya, gilice Kodály Zoltán: Gólya-nóta	Népdalaink előadásmódjai: Tempo giusto, parlando – rubato	Népi kultúra – tárgykultúra Tk. 11. o.
6.	Fürjecsikém Aj, sirass édesanyám	Idesanyám, mér' indultál Kodály Zoltán: Székely keserves	Az emberélet fordulói: párosítók, siratók, keserves (kórustípusok – Tk. 96. o.)	Könyvtári feladatok Jeles napok szokásrendje Tk. 12-13. o. Tk. 14-15. o.

7.	Zenehallgatási óra: Által mennék én a Tiszán	Által mennék én a Tiszán, Magyar táncok a 16. századból, Katonának való, Dudaszó hallatszík, Magyar furulyadallamok Válogatás szerint	Kis hangszertörténet Azonosítás kép és hangzás alapján: citera, dudu, tekerő, fúvolya	Tk. 16-17. o.
8.	Népzenei összefoglalás: Dalok ismétlése (kiegészítés a példatár segítségével Tk. 101. o.)		Népdalstílusok, Dallamtípusok, Jeles napok – ünnepi szokások, Népi hangszerek	Tk. 3-17. o.
9.	Kalapom a Tiszán úszkál Szívárvány havasán – Gloria Patri, et Filio	Gloria Patri, Szívárvány havasán	Magyar zenetörténet: Őstörténet psalmodizáló stílus, pentatónia. „páva” dallamcsalád	„Halotti beszéd” kezdő sorainak recitálása Tk. 19-22. o.
10.	Leszállott a páva Szent István király himnusza Alleluja		A magyar középkor: gregorián	Középkori művészeti emlékeink Tk. 23-26. o.
11.	Domine ad adiuvandum Ti magyarok Kifeküdtem én a magas tetőre	Ómagyar Mária-siralom Tanári bemutató	Mátyás reneszánsz kora Az énekmondók kora: a történelmi ének	A reneszánsz humanizmus Tk. 27-30. o. Gárdonyi Géza: Egri csillagok
12.	Bocsáss meg Úristen Magos kősziklának Katoná vagyok én		Egyházi népének, virágének, széphistória	Balassi-strófa, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde Tk. 30-31. o.
13.	Siess keresztény Tambur, tambur	Bakfark Bálint: IX. Iantantázia, Bárdos Lajos: Régi táncdal	Egyházi népének, Hangszertörténet: lant Ungaresca – hajdútánc, a nemzeti stílus kialakulása	Tk. 32-34. o.

15.	Csínom Palkó	Chorea a lőcsei kéziratból, Magyar tánc	Hangszeres zenék: virginál, kuruc dalok	Kódexek – kéziratok Tk. 37-41. o.
16.	Nem leszek én már szerelmes Ej, haj, gyöngyvirág Hej, Rákóczi	Haydn: Rondo all' ongarese	A 18. század zenéje: melodriam, virágénekek, Rákóczi-nóta	Történelmi, művészeti háttér Tk. 42-43. o.
17.	Ismétlő óra	Szabad válogatás	Az őstörténettől a 18. századig	Tk. 19-43. o.
18.	Zenehallgatási óra	Kodály–Berzsenyi: A magyarokhoz (Tk. 119-121. o.), Kapuvári verbunk Kodály Zoltán: Intermezzo a „Háry”-ból	A verbunkos stílus kora: verbunkos, ritmikái – dallami jellemzők Lavotta–Csermák–Bihari jelentősége	A verbuválás eseménye Tk. 44-45. o.
19.	A jó lovas katonának	Liszt Ferenc: Rákóczi induló Berlioz: Rákóczi induló	(új stílusú népdalok jellemzőinek ismétlése) a népszínmű Egryssy Béni	A népies műdal, népszínművek kora Tk. 45-47. o.
	Szózat	Egryssy Béni: Szózat Klapka induló		
20.	Himnusz	Erkel Ferenc: Himnusz	A magyar opera Erkel Ferenc munkássága	Tk. 48-49. o. A Magyar Kultúra Napja Tk. 117-118. o.
21.	Meghalt a cselszövő Hazám, hazám	Erkel Ferenc: Hunyadi Bánk bán	Erkel Ferenc jelentősége	A főváros építészeti remekei Tk. 50-53. o.
22.	Liszt: Les Préludes – témák	Liszt Ferenc: Les Préludes	Liszt Ferenc munkássága a romantika stílusjegyei a szimfonikus költemény (Tk. 97. o.)	Irodalmi vonatkozások Tk. 54-56. o.
23.	Liszt: Via Crucis	Liszt Ferenc: Via Crucis – Introduction	Liszt egyházi művei	A keresztút Tk. 57-59. o.

24.	Elindultam szép hazámból (Tk. 114. o.) Bartók: Ne menj el! (Tk. 115-116. o.)	Bartók Béla: Ne menj el!	A 20. század: Bartók Béla népzenei munkássága, pedagógiai tevékenysége	Tk. 60-61.
25. 26.	Elindultam szép hazámból Zenehallgatási óra	Bartók Béla: Cantata profana	Bartók zeneszerzői útja, a 20. századi kantáta	„Csak tiszta forrásból” – mítosz és valóság Tk. 62-65. o.
27.	Bartók: Concerto – témák	Bartók Béla: Concerto	a 20. századi concerto: a mű barokk, klasszikus és népzenei vonatkozásai centrális felépítés, rondóforma	Tk. 65-66. o.
28.	Mikoron Dávid –zsoltár dallam	Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus	Kodály Zoltán munkássága a zoltár fogalma, kantáta, rondóforma, pentatónia, volta- ritmus, verbunkos elemek	„Legyen a zene mindenkéi!” Tk. 68-71. o.
29.	Leszállott a páva (Tk. 22. o.), Röpülj páva	Kodály Zoltán: Fölszállott a páva – zenekari variáció	A variáció	Ady Endre: Fölszállott a páva
30.	Zenehallgatási óra	Weiner Leó: I. Divertimento, ismételt zenehallgatás: Bárdos Lajos: Régi táncdal	A magyar zeneszerzők újabb nemzedékei: Weiner Leó, Bárdos Lajos	Társművészeti vonatkozások Tk. 73-74. o. A Zene Világnapja
31.	Jöjj el, Mózes Ligeti György: Pletykázó asszonyok	Ligeti György: Pletykázó asszonyok	Farkas Ferenc, Ligeti György mixolíd	Tk. 75-77. o.
32.	Zenehallgatási óra	Kurtág György: Játékok Petrovics Emil: I. kantáta Szokolay Sándor: Concerto két hegedűre és zenekarra Durkó Zsolt: Ikonography No. 2.	Kortárs zeneszerzők: megváltozott komponálási technikák Kurtág György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor, Durkó Zsolt	Tk. 78-80. o.

33.	Zenehallgatási óra	Gonda János: Duett Szakcsi–Babos: Hegyi tavak meséje	Popkultúra: műfajok a magyar dzsessz	Tk. 81-84. o.
34.	Szörényi–Bródy: István, a király	Szörényi–Bródy: István, a király Presser–Adamis: Képzelt riport ...	A magyar rock és country	Tk. 85-86. o.
35.	Sebő Ferenc: Rejtelmek	Benkó Dixiland Band: All of me Sebő Ferenc: Rejtelmek Kalácska együttes: A négyökrös szekér	Dixiland folk-rock, énekelt versek	Tk. 87-92. o. A táncház mozgalom
36.	Összefoglaló óra: Magyar népzene – a műzene kezdetei	Ismétlő zenehallgatás	Zenetörténet, zeneelmélet	Kiegészítő dalirodalom a példatárban
37.	Összefoglaló óra: magyar műzene	Ismétlő zenehallgatás	Zenetörténet, zeneelmélet	Kiegészítő dalirodalom a példatárban

Megjegyzés: A példatár szemelvényei egész tanévre kiegészítő dalanyagot kínálnak a repertoár-bővítéshez, az ünnepek méltóvá tételéhez.

TANMENETJAVASLAT

Ráplai Györgyi: Ének-zene a szakiskolák 10. évfolyama számára

Óra	Éneklés	Zenehallgatás	Zenei ismeretek: zenetörténet, zeneirodalom, zeneelmélet	Kapcsolódások
1.	Dalisméltás: Régi stílusú népdalaink Szeikilosz sírverse		Óstörténet: Ókor zenéje: pentatónia, hétfokú hangsorok, ókori hangszerek	A zene mágikus ereje Az antikvitás szellemi élete Tk. 3-11. o.
2.	Alleluja – dallam Arezzo Guido: Szent János-himnusz, Dies irae	Arezzo Guido: Szent János-himnusz, Dies irae	Középkor: notációk, gregorían ének, himnusz, mise – requiem	Középkori építészet Nagy Szent Gergely pápa jelentősége, a szolmizáció eredete Tk. 12-17. o.
3.	John of Fornsete: Nyár kánon Neihardt v. R.: Májusi ének		Egyházi többszólamúság: organum Világi többszólamúság: francia és német lovagi költészet, orgona	Összegző áttekintés: Ókor – középkor Tk. 17-22. o.
4.	Praetorius: Viva la Musica! Josquin: Szállj, kicsi pintyókém	lantzene	Reneszánsz: Michael Praetorius, Josquin des Prés, imitáció	A németalföldi reneszánsz Tk. 23-25. o.
5.	Praetorius: Viva la Musica!	Palestrina: Missa Pape Marcelli Lassus: Zsoldos szerenád Dowland: Come again Morley: Now ist the month of Maying (Tk. 105-106. o.)	Giopvanni Pierluigi da Palestrina, Orlandus Lassus, John Dowland, a cappella polifon – homofon madrigál – motetta	Az olasz és az angol reneszánsz, Shakespeare és kora, Összegző áttekintés: reneszánsz Tk. 25-28. o.

6.	Purcell: Dido búcsúja	Purcell: Dido és Aeneas – g-moll ária	Barokk: műfaji ismeretek Henry Purcell opera, basso continuo	A barokk világgépe Tk. 29-32. o.
7.	Vivaldi: A négy évszak – témák	Vivaldi: A négy évszak – Tél II. tétel Ősz III. tétel	Antonio Vivaldi programzene versenymű, szonett, természetes dinamika, hangszerelés	Velence ragyogása Tk. 32-33. o.
8.	Már nyugosznak a völgyek – koráldallam	Bach: János-passió – korál	Johann Sebastian Bach passió, korál	Passió-történet Tk. 33-36. o.
9.	Händel: Menüett	Händel: Vízizene – menüett	Georg Friedrich Händel szvit, menüett	Barokk táncok, viselkedéskultúra, Tk. 36-38. o.
10.	Összefoglaló óra	Válogatás a barokk zeneirodalmából (Tk. 110-116. o.)	A barokk	Összegző áttekintés: barokk Tk. 38. o.
11.	Haydn: Gott erhalte	Haydn: C-dúr vonósnégyes – Gott erhalte	Bécsi klasszicizmus: vonósnégyes Joseph Haydn	Tk. 39-41. o.
12.	Haydn: Gott erhalte	Mozart: Egy kis éji zene – I. tétel	Wolfgang Amadeus Mozart periódus, szonáta, szerenád	Tk. 41-44. o.
13.	Beethoven: Örömhóda	Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel – Örömhóda	Ludwig van Beethoven szimfónia, a klasszikus szimfonikus zenekar felépítése	Beethoven a romantika „előfutára” Tk. 44-46.

14.	Zenehallgatási óra	Válogatás a bécsi klasszika repertoárjából John Cage: Szonáta preparált zongorára	Új hangszerek megjelenése: üstdob, klarinét, nagybőgő, zongora	Összegző áttekintés: Bécsi klasszika Tk. 47-48.
15.	Schubert: A pizstráng	Schubert: A pizstráng	Kora romantika: Franz Schubert dal – dalciklus, strófikus dalforma	A zongorakíséret szerepe Tk. 49-51. o.
16.	Schubert: A pizstráng	Schubert: A rémkirály	vezérmotívum	Zene és költészet, „Schubertiáda” Tk. 51-52. o.
17.	Zenehallgatási óra	Chopin: Á-dúr Forradalmi etüd Perckeringő a-moll mazurka	Fryderyh Chopin lengyel táncok	Népzene és műzene kapcsolata Tk. 53-54. o.
18.	Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok – nyitány	Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok – nyitány	Richard Wagner zenedráma, nyitány	Tk. 54-56. o.
19.	Brahms: Bölcsődal (Tk. 117-118. o.)	Brahms: VI. Magyar táncok	Johannes Brahms	Brahms és a magyar zene Tk. 56-57. o.
20.	Verdi: Szabadságkórus	Verdi: Nabucco – szabadságkórus	Giuseppe Verdi	A romantikus olasz opera Tk. 58. o.
21.	Muszorgszkij: egy kiállítás képei – Séta, Kijevi nagykapu	Muszorgszkij: egy kiállítás képei – Séta, Kijevi nagykapu	Mogyeszt Muszorgszkij programzene	Orosz népiesség, az orosz ötök csoportja, festészet és zene találkozása Tk. 59. o.
22.	Dvořák: Új világ szimfónia – téma	Dvořák: Új világ szimfónia	Antonin Dvořák a romantikus szimfónia	A cseh nemzeti romantika Tk. 61. o.
23. – 24.	Ismétlő óra	Szabad válogatás a romantika repertoárjából	Romantika	Összegző áttekintés: Romantika Tk. 61. o.

25.	Zenehallgatási óra	Debussy: A tenger – III. tétel	A századforduló francia zenéje: Claude Debussy A zenei impresszionizmus	Szellemi reneszánsz Tk. 62-64. o.
26.	Ravel: Bolero	Ravel: Bolero	Maurice Ravel osztinató technika, dinamika – crescendo	Összegző áttekintés: A századforduló francia zenéje Tk. 64-65. o.
27.	Zenehallgatási óra	Arnold Schönberg: Egy varsói túlélő	A 20. század: Arnold Schönberg dodekafónia, énekbeszéd	Irányzatok a 20. századi zenében Tk. 66-69. o.
28.	Sztravinszkij: Petruska – Orosz tánc	Sztravinszkij: Petruska – Orosz tánc	Igor Sztravinszkij neoklasszicizmus, balettzene	A zenei groteszk Tk. 70-71. o.
29.	Orff: Carmina Burana – O, Fortuna	Orff: Carmina Burana – O, Fortuna	Carl Orff neoprimitivizmus, monozónia, osztinató technika, oratórium	Orff pedagógiai módszere Tk. 72-73. o.
30. – 31.	Ismétlő óra	Válogatás a 20. század zeneirodalmából	A 20. század	Összegző áttekintés: 20. század Tk. 73. o.
32.	Zenehallgatási óra	Joplin: Ragtime Armstrong: St. James infirmary Blueberry hill Oscar Peterson: Sweet Georgia brown Chik Corea: Sometime ago	A dzsessz kialakulása: blues, gospel, spirituálé, a dzsessz legnagyobb művészei	Összegző áttekintés: Tk. 74-79. o.
33.	Lennon–McCartney: Yesterday (Tk. 121-122. o.)	Lennon–McCartney: Yesterday	Az afro-amerikai folklór hatása	Tk. 79-80. o.

34.	Zenehallgatási óra	Beethoven: István király – nyitány, Hófehérke és a hét törpe Bernstein: West Side Story	Filmzene, musical	Tk. 80-82. o. A 20. századi Rómeó és Júlia
35.	George Gershwin: Porgy dala	George Gershwin: Porgy és Bess Rolling Stones Madonna	Multimédia és zenés színház, Szórakoztató zene – slágerek, George Gershwin Napiaink zenéje	„A könnyűműfaj” Tk. 83-86. o.
36. - 37.	Összefoglaló óra		Egyetemes zenetörténet	

Megjegyzés: A példatár szemelvényei egész tanévre kiegészítő dalanyagot kínálnak a repertoár-bővítéshez, a más népek zenei kultúrájának megismeréséhez.